

UNIÓ DE PAGESOS

Premien Martí Boada i L'O

Defensa de la pagesia • Els Premis Nacionals Felip Domènech 2018 distingeixen l'ambientòleg Martí Boada i l'Olivera Cooperativa de Vallbona de les Monges **Acte** • L'Institut d'Estudis Ilerdencs va acollir el 16 d'octubre el

Cabré, Caball, Boada, De Ahumada, Pedrós i Teixidó al vestíbul de l'IEI. Foto superior: Oriol Domènech i Maria Carme Farré, vídua de Felip Domènech, a la dreta. Foto inferior: Josep Cabré

ALBERT GARCIA - LLEIDA (SEGRIÀ)

Unió de Pagesos va lliurar el 16 d'octubre, dia de Sant Galderic, patró de la pagesia catalana, a les vuit del vespre a l'Institut d'Estudis Ilerdencs [IEI], els Premis Nacionals Felip Domènech en defensa de la pagesia. Enguany, el jurat ha premiat l'ambientòleg Martí Boada en reconeixement de la tasca de divulgador científic, que situa la pagesia com a peça clau de la gestió ambiental, i l'Olivera Cooperativa, de Vallbona de les Monges (Urgell), en reconeixement d'un model d'agricultura amb dimensió social.

El lliurament dels premis va anar a càrrec del diputat Eloi Bergós, alcalde de Penelles (Noguera) en representació de la Diputació de Lleida i del coordinador nacional d'Unió de Pagesos, Joan Caball. Va amenitzar la vetllada el músic David Esterri, "Lo Pardal Roquer" i el periodista Josep Maria Sanuy va conduir la sessió.

Un anys més, també en aquesta segona edició, el guardó lliurat als premiats és obra de l'artista cerverí Xavier Badia, que es va inspirar en la terra i l'aigua, dos elements lligats a la figura de Felip Domènech. Es tracta de la peça que representa un puny que emergeix de l'aigua amb un terròs humit, símbol de la terra regada, i adquireix el significat de la lluita per una feina digna.

Justament, el sindicalista del Segrià, Josep Cabré, va glossar la figura de Felip

Domènech Costafreda, desaparegut el 2013, a partir de la relació personal que hi va tenir. En va destacar el fet que donava ales als joves i n'incentivava l'esperit lliure. Cabré va explicar que calia fer un premi que garantis la pervivència d'una manera de fer política amb la llibertat i la humilitat que, segons ell, s'està perdent. "Em va donar tres consells per fer sindicat: ser-hi quan toca, fer-ho el

Durant l'acte, Josep Cabré va destacar que la manera de fer política de Felip Domènech s'està perdent

màxim de bé i que no es noti que hi ets", va explicar Cabré.

PERSONA DISTINGIDA • Martí Boada (Sant Celoni, 1949) va recollir el Premi Nacional Felip Domènech 2018 a la persona. Doctor en Ciències Ambientals i llicenciat en Geografia, és director del grup de recerca Conservació, Biodiversitat i Canvi Global de l'Institut de Ciència i Tecnologia [ICTA] a la Universitat Autònoma de Barcelona [UAB], on treballa en projectes centrats en els camps de canvi ambiental global i la biodiversitat des d'una pers-

pectiva social, centrada particularment en el sistema urbà i els boscos.

Boada és autor de més d'una vintena de llibres de pensament i divulgació científica. Ha rebut nombrosos premis i reconeixements, entre els quals, el 1995 va rebre el Premi Global 500 de les Nacions Unides de mans de Nelson Mandela. Actualment, treballa com a assessor de la UNESCO en l'àmbit de conservació de les reserves de la biosfera. El jurat destaca que Boada ha traslladat a la societat que les activitats agrícoles, ramaderes i forestals mantenen el paisatge i que la reculada de les tasques de la pagesia afecta negativament el sistema ecològic català.

ENTITAT DISTINGIDA • El director de l'Olivera Cooperativa, Carles De Ahumada, va recollir el Premi Nacional Felip Domènech 2018 a l'entitat. L'Olivera va néixer el 1974, s'ha dedicat al cultiu, la transformació i la comercialització de vins i olis de gran qualitat en combinació amb la integració laboral que atén persones discapacitades. El jurat remarca que els vins i els olis són innovadors, han estat una font d'inspiració per al sector, on agricultura i món rural van de la mà, per exemple en el treball dels olis vinculats als secans.

El jurat també destaca que l'equip de l'Olivera, conscient que treballa en l'entorn privilegiat de Vallbona de les Mon-

ges (Urgell), patrimoni de la ruta del Cister, ha fet de la seu de la cooperativa un lloc obert, casa de diàleg del món rural, trobada d'entitats on, entre altres, s'hi va redactar el 2004 el *Manifest de Vallbona de les Monges: Per un canal Segarra-Garrigues pel segle XXI* i el 2015 el *Compromís per Lleida*, a més d'organitzar-hi activitats artístiques i culturals.

Han actuat com a jurat dels Premis Felip Domènech 2018 Ignasi Aldomà, geògraf de la Universitat de Lleida, Josep Maria Escrivà, activista vinculat al debat de la gestió de l'aigua, Josep Ramon Gallart, de l'Agrupació Cultural La Femosa d'Artesa de Lleida, Emili Pijuan, president de la cooperativa La Comasala d'Artesa de Lleida, Josep M. Segué, de Pagesia Gran d'Unió de Pagesos, Josep M. Teixidó, coordinador d'Unió de Pagesos al Segrià i Josep Carles Vicente, responsable d'Organització i Comunicació d'Unió de Pagesos.

Els Premis Nacionals Felip Domènech van arrencar el 2016 amb l'objectiu de fer un reconeixement públic cada dos anys a persones i entitats que han destacat en la defensa de la pagesia, de la cultura, del cooperativisme, del país i de les seves llibertats, d'una manera honesta, senzilla i amb companyonia. La primera edició dels premis va guardonar el tècnic agrònom de viticultura Agustí Villarroya, i el Parc Agrari del Baix Llobregat.

Olivera

Martí Boada i L'Olivera
El lliurament dels premis

Sort que no tot està per fer

Josép Carles Vicente
Responsable
d'Organització
i Comunicació
d'Unió de Pagesos

Quantes vegades no diem que la defensa d'allò comú o col·lectiu ja no vesteix? Ho diem quan observem que no hi ha implicació, compromís, i veiem com campa la indiferència. Acabem fent el discurs que llueix més l'èxit personal (ser un bon empresari, tenir un bon doctorat, haver escalat dins d'una empresa i viure bé) i que tot plegat és causa d'aquesta societat actual: immediata, líquida i superficial. Un discurs que ens tenalla en moments de desànim i que a aquells que treballem per al comú ens fa preguntar si no som uns il·lusos, idealistes i antiquats.

Companys, amb les dues hores que va durar l'acte de lliurament dels Premis Nacionals Felip Domènech 2018 vaig foragitar tots els dubtes. Em vaig reconciliar amb el món escoltant els parlaments dels participants, les cançons, molt escassos, i la música. Tot l'acte a l'Institut d'Estudis Ilerdencs em va reconfortar. Em va fer veure que som moltes les persones que lluitem i, permeteu-me que escombri cap a casa, al sector agrari som els d'Unió de Pagesos, sobretot, els qui organitzem lluites per allò comú, de la defensa del territori i de la dignitat de tantes persones al territori.

El 16 d'octubre a l'acte de l'Institut d'Estudis Ilerdencs a Lleida, dia de Sant Galderic, patró de la pagesia catalana i Dia Mundial del Pa, personalment, vaig poder tornar a beure de la font de persones honestes que lluiten, amb uns valors, amb contumàcia i perseverança, en aquestes lluites que comencen per allò local i, de ben segur, que milloren el nostre país, i també milloren, al cap i a la fi, el món, aquest món que deixarem als nostres fills. Perquè allò que ens condueix al compromís i ens fa implicar és justament que la millora de les condicions de vida tingui futur, sigui sostenible, que és el millor llegat que podem deixar.

Conflueixen dues maneres de defensar la població al món rural

Carles De Ahumada, director de L'Olivera

De Ahumada: "Som una cooperativa amb pocs treballadors, però ocupem gent en 25 quilòmetres"

Els discursos dels dos guardonats amb els Premis Nacionals Felip Domènech 2018 a l'Institut d'Estudis Ilerdencs el 16 d'octubre expressen dues maneres de defensar la necessitat de mantenir la població al món rural. Per una banda, el director de L'Olivera Cooperativa, Carles De Ahumada, va remarcar la importància de l'activitat agrària per crear ocupació a les zones rurals i aturar-ne el despoblament. Per l'altra, l'ambientòleg Martí Boada va posar en relleu que la pagesia és fonamental al territori per a la sobirania alimentària i l'equilibri del sistema ecològic del país.

DONAR VIDA AL POBLES • En representació de l'equip de L'Olivera, De Ahumada, va

Martí Boada

Boada: "La idea que la gestió és dolenta per al medi és contrària al criteri científic i sostenibilista"

explicar que aquesta cooperativa va néixer el 1974 amb l'objectiu de fer comunitat, garantir el progrés i el desenvolupament territorial. Va apuntar que en cert sentit, se n'ha sortit: "Treballem per mantenir una massa crítica als pobles, per fer-los viables. Vallbona era un poble de 1.200 habitants, quan vaig arribar-hi al 1974 en quedaven uns 300, i ara en som 100. No s'ha acomplert el somni que teníem que el poble s'aguantaria mantenint-hi una activitat. Però les xarxes i les relacions es multipliquen: som una cooperativa amb pocs treballadors, però [a banda] ocupem gent en 25 quilòmetres a la voltant". Actualment, L'Olivera ocupa 75 persones, 50 a Vallbona de les Monges

(Urgell), on menen 40 hectàrees de vinyes i oliveres ecològiques, i 25 persones més pel projecte recent de Can Calopa, a Barcelona, on menen 8 hectàrees a Collserola, que produeixen l'únic vi de la ciutat comtal.

Carles de Ahumada va reclamar a l'Administració polítiques agràries com les de França i Bèlgica per garantir el relleu generacional al camp. També, globalment, polítiques socials a les zones rurals: "No només enfocar-se al turisme, sinó a serveis socials perquè la gent no marxi i tingui el servei a prop, i l'accés a la terra, la feminització del camp i una aposta pel model de l'economia social, de recuperar els valors de l'economia, i lluitar contra models d'explotació sota formes incoherents de cooperativa, com s'està veient a les càrniques. Per tant, donar vida als pobles amb un nivell de qualitat humana".

INSISTIR EN PAGESIA I PAÍS • Martí Boada va subratllar que en un context de crisi ambiental global i de sobirania alimentària, la producció de la pagesia és indispensable i també ho és pel fet que l'activitat agrícola i silvícola contribueixen a aturar l'embosquinament i, per tant, a l'equilibri hidríc. "Sou els autèntics constructors del paisatge. Si Catalunya no tingués agricultors, ramaders i silvicultors, el 90 % del territori s'hauria emboscacat. La contenció de l'expansió del bosc és impagable per a la societat", va dir Boada.

L'ambientòleg de Sant Celoni també va remarcar que les àrees treballades per la pagesia "donen molta més biodiversitat" i es va entretenir a desmuntar els prejudicis d'un conservacionisme "asocial", que no entén la feina de gestió de la pagesia: "Per la pèrdua de superfícies cultivades, hem perdut la guatlilla, les aloses a molts llocs, els cruixidells, espècies lligades als espais agrícoles. Hi ha hagut una regressió. Aquesta idea maniquea que el treball i la gestió és dolenta i que el bosc pur, intocable, és bo, és contrària al criteri científic i al compromís sostenibilista".

Boada va reblar el clau resumint que, tal com li va dir Nelson Mandela, la causa de la humanitat avui és la causa del medi ambient, i en aquest escenari, la pagesia és un actor principal.

El coordinador nacional d'Unió de Pagesos, Joan Caball, va tancar els parlaments argumentant que calen polítiques en defensa de la pagesia si es volen defensar els valors de la dieta mediterrània i el medi ambient, i la biodiversitat en particular: "No només produïm aliments, sinó que l'activitat ramadera amb pastures afavoreix la biodiversitat". Caball va explicar que els ramaders de muntanya se senten incompresos per la gestió de la fauna salvatge: "A la gent que fa 30 o 40 anys, que es dedica a fer de pastor, li han de dir des de l'urbs que ho ha de fer d'una altra manera?" • **A.G.**